

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סג.

עין משפט נר מצוה

רנב א מ"י פ"א מהלכות
מאכלות אסורות
הלכה ד:

תורה אור השלם

1. צדקתך כהררי אל
משפטך תהום רבה אדם
ובהקדוה תושיעו יי
תהלים לו ז
2. ואת המנשמת ואת
הקצת ואת הקרית:
ירקיא יא יח
3. אשרקה לקה
ואקצבם פי פדיתים ורבו
כמו רבה:
זכרי יח יח
ראשו ברהם פו
קצותיו תתלים
שחורות פערור:
שיר השירים ה יא
5. וקאה הכהן את הנגע
ורבה מראהו עמק מן
הערב ובו שער צהב דק
ושפא אתו הכהן תק
הוא צרעת הראש או
תקוה הוא: וירקיא יג ל
6. ואת הקצת ואת
הקצת למינה: ואת
החסידיה האנפה למינה
ואת הדוכנית ואת
העטף: את קל ערב
למינו:
7. וירקיא יד יט, טו
ואת פת העקבה ואת
התחום ואת השחק ואת
הצן למינה:
דברים יד טו

רבינו גרשום

שתי חמרא ובת שתיא
חמרא. שמן של עופות.
שהורב כפות שיש לו
בראש כעין טורס וכפות:
כי היה חזי נמלה אמר
צדקתך כהררי אל כלר
שונא משאו עליו גדול
ממנו: כי היה חזי שלך
ואינו דנשך לו ד' וימני טומאה
ואייגלי"א יש לו אצבע ימניה ואלו דלומי
דקורא הוא קוקי"ו צלנו ואינו דלומי
קוקי"ו צמקת ממנו מחזיקין וקורא
טהור הוא דלומי צפ' שילוח הקן (לקמן)
קלת: קמ: דר' אליעזר מקייב צלילוח
מפני שהוא טהור ורובן לא פליגי אלא
מפני דרוצן על צליים שאינן שלו אצל
כולהו מודו דגופו טהור:
למה

אחד שאין דורסין גורדין
בהו משום פרס וענינה:
במערבא מנגרין עלייהו
על קקואתא. כיון שבאה
[רחם] באו רחמים לעולם
אלו גשמים: ההוא בדא
היה כלומר לא היתה
רחמה ממש: כמראה חמה
עמוקה מן הצל: (ב) כן
ח' ההוא שאיר נקא
באות שבעופות ייוטא
בלע"ז שפורתה בלילה
ולא ביום. אי שכותי
טלפא: שגנאפת על
חברותיה לשון אף וחרון.

(א) נראה דל"ל מאי בר מילא
שתיקא: צלות שבעופות
יוטא בעל"ז צלות ששכלים
טלפא.

הא באתרא דשכיחי פרס וענינה. פירש הקונטרס דצלתא דשכיחי
חיישין משום דדמו לפרס וענינה שמה מינים הוא וקשה דאם
כן ככל דוכתא ליתסרו אלא נראה לפרש דודאי לאו ממנייהו הם
אלא צלתא דשכיחי חיישין משום דדמו לפרס וענינה ומתפלל
בזה אצל צלתא דלא שכיחי ליה
למישח למידי ושרו:

באות שבעופות קיפוף. שלשה
מיני קיפוף הם האל שיהא
צלות שבעופות זהו ממשמת דקקאמר
דמנשמת הוא צלות שבעופות ועוד
יש כוס וישוף דממרגמיני קריא
וקיפופא והוא יכחו דלמרגיני בהמפלת
(מה דף גכ.) דעיניהם הולכות לפנימיה
כאל אדם כמו קריא וקיפופא וצרכות
פרק הרואה (דף טז.) אמרינן כל מיני
עופות יפיש לחלוט מוח מנקרא
וקיפופא ועוד יש קיפוף אחר שהוא
חיה דלמרי נמי צפרק הרואה
(ב"ז סע ע"ש) כל מיני חיות יפין לחלוט
מוח מן הפיל והקוף והקיפוף וכן
צפ"ק דצרכות (דף טז.) הארי והדוב
הגמר והקוף והקיפוף לשלש שנים:
הנץ זה הנץ. הכל לא שייך
למיפך אטו קמן קאי
דקאמר זה הנץ (ט) דהא קאמר זה הנץ
זהו אותן שקורין נץ אצל לעיל דעורב
העמקי נמי קרוי עורב שייך למפך
מה זה מפורש יותר מזה:

נץ. פירש צקונט' אשפרוי"ר ואי
אפשר לומר נץ דהא נץ הוא
מ"ט עופות ואינן דורסין כלפירש
לעיל וחזינן ליה דלשפרוי"ר דריס
צין לפירוש הקונטרס צין לפירוש
ר"מ שלובד העוף ואוכלו מחיים וכמו
כן טועין גבי נשר שקורין אייגלי"א
ואינו דנשך לו ד' וימני טומאה
ואייגלי"א יש לו אצבע ימניה ואלו דלומי
דקורא הוא קוקי"ו צלנו ואינו דלומי
קוקי"ו צמקת ממנו מחזיקין וקורא
טהור הוא דלומי צפ' שילוח הקן (לקמן)
קלת: קמ: דר' אליעזר מקייב צלילוח
מפני שהוא טהור ורובן לא פליגי אלא
מפני דרוצן על צליים שאינן שלו אצל
כולהו מודו דגופו טהור:
למה

בר שימי למר בר רב אידאי והא ההוא דיתבי כי כרבא ושרק ואתא גלל
אפסקיה למוחיה א"ל ההוא ב"בידא הוה ת"ר "עורב זה עורב את כל" העורב
להביא עורב העמקי למינו להביא עורב הבא בראשי יונים אמר מר עורב
זה עורב אטו קמן קאי אלא אימא עורב זה עורב אוכמא וכן הוא אומר
קוצותיו תלתלים שחורות כעורב העמקי חיוורא וכן הוא אומר וזמראהו
עמוק מן העור כמראה חמה העמוקה מן הצל ועורב הבא בראשי יונים
אמר רב פפא לא תימא דאתי בריש יוני אלא דדמי רישיה לדיונה ת"ר הנץ
זה הנץ למינהו להביא את בר חיריא מאי בר חיריא אמר אביי שוריקא אמר
רב יהודה החסידה זו דיה לבנה למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות
עם חברותיה האנפה זו דיה רגזית למה נקרא שמה אנפה (ב) שמנאפת עם
חברותיה אמר רב חנן בר רב חסדא אמר רב חסדא אמר רב חנן בר רב חסדא
דרבא אמר רב "עשרים וארבעה עופות טמאין הן א"ל רב חנן בר רב חסדא
לרב חסדא דהיבא אי דויקרא עשרים הוון אי דמשנה תורה עשרים אחד
הוון וכי תימא דאה דכתיבא בויקרא ולא כתיבא כמשנה תורה שדייה
עלייהו אכתי עשרין ותרין הוון אמר ליה הכי אמר אבוה דאמך משמיה
דרב "למינה למינה למינו למינה הרי כאן ארבע אי הכי עשרין ושית
הוון אמר אביי דאה וראה אחת היא דאי סלקא דעתך תרתי איגון
מכדי

בה מוגא חמרא. זה שמה: יפה כה הן. הלכה היא צפרק כל
הנשבעין בשבעות (דף מה.) שקיטנא. שם העוף ויש בהן שני
מינין אותם שקיטנא ארוכין וגופו אדום שרי: מורומא. שם עוף
שהיה מוחזק להם צטור ושקוי ארוכין וגופו אדום: גנוס פסול.
כמומי כהנים צצכורות (דף מה.):

ירוקין פסולין. גבי נחמרו מעיה
תנן ליה צמניתין (לעיל דף טו.) זה
השולה דגים מן היס. אינהו הוון
בקיאי ביה והוא עורב המים: שהודו
כפופ. כרצלתו עצה ודומה כמי
שכפולה לתוך הראש וכפופה שם והוא
עוף גדול כמרגול (א) וקורין לו פואו"ן
שליזי"א: וזהו שהביא שמי למקדש.
דהא נגר טורא ממרגמיני ליה (ב) והוא
מרגולא צרל ובגיטין צפרק מי שלחמו
(דף סח.) מפרש מאי עבד ביה דמגנר
ביה טוריא: דקסך כהררי אל דלפ"י
נמלה אית ליה חיותא כגדולה:
ומשפטיף אף כההוס רבה. שזמנתי
שך לשפוט ולעשות נקמתך בדגמ
הים להמית המזומנים למות. לשון
מורי. לישנא אחרתא נמלה הוא
אומר דקסך כהררי אל שזמנתי
מזומנין לה צלל טורח ועם מי שאתה
נשפט אתה דנו עד תהוס רבה כגון
שך טורח צקס שם מזומניו: לקני
זכנטי שריא שקנאי וזננאי מקוס
שנגו כו': דשיחי. שרמיס
שהחזיקו שם פרס וענינה אסירי
דמיני נמי צדח סימן אלו ושמא ממינס
הן צלתא דלא שכיחי פרס וענינה
שרו דהא מסתמא לא מחזיקין להו
דלא שכיחי ציטוב: (תפוסא) צלות
שבעופות. עוף הנועק צלילה
צואטי"ה צלע"ו: צלות שצנצנים.
טלפ"א. תרי מנשמת כמיני חד צעופות
וחד צעופות: דבר הלמד מענינו.
אחד מ"ט מ"ט מ"ט הא: קיפוף. צואטי"א.
ולי נראה שקורין קלצ"א שוריק"ו
שדומה לטלפ"א שצנצנים: קורפדאי.
טלפ"א: רחמים. מטר: אמיד.
על שום דבר: ועבדי שרקק.
כשהוא מנלפף נשמע כאומר שרקק:
דאי יפצי אחרעא. ואינו עומד אלא
יושב ונלפף סימן בצורה הוא:
אחרעא. שאין דרכו כן: כי כרבא.
חרישה: גללא. אכן גלל מן המרוס:
דנייא. כמו גדלה. גדאי ושקין
ולפיכך לקה: העמקי ורשאי יונים
לקמיה מפרש: אטו קמן קאי. כיון
דלמינהו נמי עורב קא מפרש ליה
ועורב קמא דלא יבצת ביה סימנא
הי יניהו וכי צידו היה התנא לחוון
ומראה זה עורב סתם היה לו לומר
עורב זה עורב פלוני: חמה אצל כל
נראים עמוקה וכן כל לצן ושחור
צצער נראה לצנן עמוק כך צהרת
לצנה היא: ציט יוני. לפני היונים:
זה הנץ. אשפרוי"ר: בר חיריא.
שניקא. והכל ליה לאקשויי אטו קמן
קאי דהא לא קאמר למינהו זה נץ
פלוני ש"מ אין לך קרוי נץ אלא אחד:
חסידות. מתלקת מזומניה:
שמנאפת. כמו התלפף צי (דברים ד):
צקפר ויקרא [א] כתיב ואת הדלה ואת
האלה למינה וצמנתי תורה [ד] כתיב והראה ואת האלה ואת האלה ואת
יוחסין (קדושין דף סא.): דהאנפה למינה דאי עורב למינהו דנץ: דהא. דויקרא וראה דמשנה תורה אמת היא:

(א) ולעיל מט: שבעות
מת. (ב) ולעיל ט. (ג) וזה
כונת התרגום ופלי טוגא
רשי' חמוטא. (ד) וינקוט
איתא צלות ועורב איתא
צלות ובצ"ל גרים צלות
פי מואס. (ה) 'גיר' העורב
קיק כדילמא שבת כה. עוף
אחד יש ובי ע"ש ערן
קק א"ל. (ו) וינקוט איתא
בדלה ועין פש"י דהכא
ד"ה בגדיאל. (ז) וגי הרי"ף
כן עורב זה עורב אונמא
אל כל עורב להביא עורב
העמקי והביא בראשי יונים
למינהו להביא את חסידת
למינהו להביא טענת צללה
וכי' רש"ל. (ח) וצ"ל
עורב. (ט) ועין מוס'
מבנות מט: ד"ה הא
במורה וכו'. (י) וצ"ב פד.
ט"ו. (יא) וויקרא [א]
ל' וצ"ל רבא. (טב) וצ"ל
דכתיב קאמר.

הגהות הב"ח

(א) גבי חמה שמאנפת
עם חברותיה כלי"ז וכן
צנטי:

הגהות מהר"י

לנרא

[א] רש"י ד"ה שהודו
כמות וקורין לו פואו"ן
שליזי"א. כי דוקא זה שם
לו שם לו פואו"ן לאיגלי"א
היינו פואו"ן היבר אצל
פואו"ן סתם בלי שם לו
הוא עוף טהור כמו שפי
רש"י לקמן קטו ע"א
טוסא פואו"ן:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גבי מיר מנשמת.
כי עורב ערן איתא
כבז שהוא מנוס ירושלים
של מנשמת וכן מלאחי
מתרגום יונתן פי' שמיני
יעו"ש ועין כחן כמנה"ל
פירש צלות מלשון מאוס:

לעזי רש"י

פואו"ן שליזי"א [פאר"ן
שליזי"א]. טורס-בר.
צואטי"א. ינוף.
טלפ"א. חולה.
צואטי"א. ינוף.
קלבי"א שוריק"ו. עטף.
טלפ"א. חולה.
אשפרוי"ר [אישפרוי"ר].
נץ.

מוסף רש"י

כמראה חמה עמוקה
מין הצל. עמוק דהיינו
שפל. מראה חמה שגולת
עמוקה. שפל מן הצל
(בברכות סא.).